

BIBLIOTEKA
SHITIT

814-32

T 91

Tregime

814-52

T-91

S

T R E G I M E

(Për fillestarë në

shkrim e

këndim)

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

- **A. LUARASI**
- **D. AGOLLI**
- **D. HASANI**
- **DH. XHUVANI**
- **I. SPASSE**

TREGIME

- **M. GJINI**
- **N. PRIFTI**
- **N. BARDHI**
- **P. MARKO**
- **XH. MATUKA**

Kultura jonë gjithmonë e më shumë po bëhet e masave, pronë e tyre e domosdoshme për aktivitetin e gjithanshëm në ndërtimin e socializmit në vendin tonë. Edhe admiruesit e letërsisë shtohen gjithmonë e më tepër. Kudo, në fabrikë, në uzinë, në arat e kooperativës, në stallat e saj, në repartet ushtarake, kufi etj. gjen lexues që presin me padurim romanin e ri, dramën e re, poemën, vjershën e re etj. ku gjejnë të pasqyruar jetën dhe ndjenjat e tyre.

Po takon edhe ndonjë njeri që të kënaqet me ato pak që ka mësuar nga përvoja e nga librat e parë. Për t'u ardhur në ndihmë këtyre, Shtëpia botuese «Naim Frashëri» boton këto tregime për fillestarë në shkrim e këndim.

GORICARËT

1.

Vjeshtë e vitit 1932.

Tre burra shtynë derën prej hekuri të gjykatës së diktimit në Tiranë dhe u gjendën në një oborr gjithë lule dhe pemë dekorative. Vështrimi i tyre ndoqi rrugën e shtruar me plloça të lëmuara, që bashkonte derën e jashtme me shkallët e gurta të ndërtesës dhe mbeti mbi trupin e një statuje prej mermeri të bardhë, që ngrihej gjithë dinjitet midis gjelbërimit. Drejtësia, e përfytyruar si një grua me sy të lidhur me shami, rrinte ditë e natë para gjykatës së diktimit, duke mbajtur në njerën dorë ballancën dhe në tjetrën një shpatë.

Një pamje me të vërtetë klasike!

Nën shtyllat e gurta në stil dorik, që mbanin ndërtesën si në pëllëmbë të dorës, çdo njeri ndjente pushtetin e padiskutueshëm të drejtësisë.

Tre katundarët tanë hynë gjithë drojtje në këtë ambient kaq të bukur e njëkohësisht kaq të huaj për ta. U printe një plak 60-70 vjeçar me flokë të thinjur e fytyrë eshtake. Pasi kaloi mes për mes oborrit, ai u mbështet në trungun e një palme dhe po thithte në heshtje tymin e duhanit nga llulla prej shqopeje që e kishte punuar vetë. Dy të tjerët, që ishin më të rinj, rrinin përballë tij dhe vështronin me kureshtje rrugën përtej kangjellave prej hekuri, ku kalonin gjithë zhurmë hamejtë dhe karrocacat.

Plakun nuk e tërhiqnin bukuritë e qytetit. Ai vështronte tokën që kishte nën këmbë dhe diç bluante me vete.

— Toka. . . — tha ai. — Sa gjak është derdhur për një pëllëmbë tokë! — Dhe para syve të plakut dilte beu, agai, qehajaj, gjykatësi, dilnin ata që i zhvatnin fukarasë sa më

tepër tokë. — Po — tha plaku. — Rrëmbe andej, rrëmbe këtej dhe fshati u zvogëlua e u mblodh në një pëllëmbë vend. — Në fillim u kishin marrë pyllin dhe pastaj kullotat. Dhe para syve të plakut u nder hapësira e bukur e fshatit. — Tani duan dhe tokën dhe shtëpinë, duan të na përzënë.

— More, a ka qeveri këtu, a ka drejtësi në botë? — tha me vete plaku duke vështruar truporen e drejtësisë.

— Po, ka! — ju bë sikur i foli statuja. — Pse, kot e mbaj unë në duar këtë ballancë dhe këtë shpatë? . . .

Plaku u përmend dhe i kaloi një buzëqeshje e lehtë dhe e hidhur ndër buzë, sepse ju kujtua gjyqi i Korçës.

Kishte qenë gjyq i madh ai dhe që zgjati shumë.

Vite me radhë Maliq Beu dhe larot e tij qehajallarët, vinin në fshat dhe kërcënonin: «O jepni të tretën, ose ju nxorëm nga fshati me gjithë leckat». Me ta u bashkuan edhe prefektura, edhe xhandarmeria, edhe gjykata. S'thonë kot: «Sorra sorrës s'ja nxjerr sytë».

Bëj hesap, edhe ligjet u ndryshuan sipas oreksit të bejlerëve.

Mirëpo goricarët nuk tundeshin.

Ata i kishin dhënë besën njëri-tjetrit se do të qëndronin gjer në fund. «Toka është e jona, kishin thënë goricarët, ne e kemi punuar denbabaden, prandaj Maliq beut nuk i japim as kaq!»

Kur e pa se me goricarët nuk i dillej, Maliq beu i hodhi në gjyq. Ishin shumë ata: njëqind e ca frymë si të paditur. Jashtë i priste i tërë fshati, burra, gra e kalamaj. Dy-tre avokatët e beut dukeshin si miza para gjithë atij fshati që nuk i nxinte salla. Dhe ishin të zemëruar. Burrat tundnin grushtet me urrejtje, gratë bërtisnin me të madhe, por nuk i dëgjoji njeri. Beu fitoi njërin gjyq pas tjetrit. U mori pyllin dhe kullotat në fillim, kurse, në gjyqin e fundit fitoi edhe tokat me shtëpitë e banimit, me një fjalë gjithë fshatin. Dikur i ati i Maliq beut i kishte vënë një sërë taksash fshatit. Tani i biri kërkonte t'u merrte tokat dhe shtëpitë.

Goricarët u zemëruan keq. S'i thonë

shaka! Kjo ishte luftë për tokën, luftë për bukën, luftë për jetën. Kërkuan që ta ndiqnin çështjen më lart. Mirëpo gjyqi do para. Shitën bagëti dhe plaçka; gratë nxorën nga sënduku stolitë e nusërisë, i shitën të gjitha, mblodhën para dhe dërguan njerëz gjer në Stamboll për të parë tapitë e tokave.

Por atje ata i përzunë, nuk u dhanë gjë. Fshatarët vetëm një gjë dinin mirë, që Maliq beu kësaj ane nuk kishte zotërime. Dhe ata s'kishin dokument, por dhe beu s'kishte tapi.

Kështu pra, bënë kaq ditë rrugë dhe erdhën në Tiranë për të kërkuar drejtësi. Vinin me shpresë se këtu ishte qeveri e madhe dhe ndoshta do ta shihte çështjen më mirë, vinin me shpresë se në Tiranë ndoshta Maliq beut nuk do t'i shkonte fjala si në Korçë, ku kishte fuqi dhe miq të shumtë.

— Ç'thua, xha Nini, sikur të kishim marrë një avokat, a nuk do të qe më mirë? . . — pyeti njeri prej tyre.

Plaku nuk foli.

— Kot, a derëzi, sa të prishim paratë,
— u përgjegj në vend të tij bashkëbiseduesi

tjetër, një djalë i ri jo më tepër se njëzet e pesë vjeç, me faqe të kuqe e trupin si llastar. — Dihet se ne kemi të drejtë, po kush ta jep se! . . Puna jonë u duk që në Korçë, Vasil. A nuk e pe gjykatësin se si i mbante anën Maliq beut? Ti kujton se këta të Tiranës do të jenë më të mirë?

— Nejsë! — kundërshtoi Vasili. — Ne të bëjmë ç'kemi në dorë, pa të hollat do t'i mblidhte gjithë fshati pesë e pesë.

Boçoja nuk foli, por u duk se nuk ishte dakord me mendimin e shokut të vet. U tërhoq mënjanë dhe po vështronte oborrin me kureshtje.

Ishte me të vërtetë i bukur.

Mbi lulet vjeshtake shumëngjyrëshe, që harliseshin në të dy anët e oborrit, kishte plot pika uji. Ato sapo ishin vaditur. «Sa shumë tokë dhe vetëm për lule!» mendoi Boçoja tek shikonte ato lule të bukura që kishin çelur gonxhe gjithfarësh, të kuqe, të verdha, manushaqe. Mbi shkallët prej mermeri të bardhë të gjykatës së diktimit, mbi pllakat e bukura e të lëmuara, me gjithë ato kombinime të çuditsh-